

Karapeychik, I. N. "O sushchnosti i sootnoshenii poniaty ekonomicheskogo i proizvodstvennogo potentsialov. Chast 1. [On the essence and the relationship between the concepts of economic and industrial potentials. Part 1]". *Biznes Inform*, no. 3 (2012): 8-12.

Karapeychik, I. N. "O sushchnosti i sootnoshenii poniaty ekonomicheskogo i proizvodstvennogo potentsialov. Chast 2 [On the essence and the relationship between the concepts of economic and industrial potentials. Part 2.]". *Biznes Inform*, no. 4 (2012): 10-13.

Karapeychik, I. N. *Otsenka innovatsionnogo potentsiala mashinostroitelnykh predpriyatiy* [Evaluation of innovative potential of machine-building enterprises]. Mariupol: Novyy mir, 2011.

Karapeychik, I. N. "Poniatye potentsyala v ekonomyye: obshchaia kontseptsyia [The concept of capacity in the economy: the general concept]". *Efektivna ekonomika*. <http://www.economy.nayka.com.ua/index.php?operation=1&iid=820>.

Karapeychik, I. N. "Potentsyalnye funktsii y zadachakh systematyzatsyy potentsyalov v ekonomyye [Potential functions and potentials in the task of organizing the economy]". *Innovatsiini ekonomika*, no. 4(30) (2012): 9-15.

Koshelenko, V. O. "Udoskonalennia otsinky konkurentosposobnosti promyslovykh pidpriemstv na osnovi metodiv bahatomirnogo nemetrychnoho shkaluvannia [Improving industrial competitiveness evaluation methods based on non-metric multidimensional scaling]". *Dys. ... kand. ekon. nauk : 08.00.04*, 2011.

Krasnokutska, N. V. *Potentsial pidpriemstva: formuvannia ta otsinka* [Potential of enterprise: formation and evaluation]. Kyiv: Tsentr navchalnoi literatury, 2005.

Karapeychik, I. N. "Klasyfikatsyy potentsyalov v ekonomyye: krytycheskyi vzhliad [Classification of potentials in the economy: a critical view]". *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnii universytetu*, vol. 3, no. 2 (2012): 116-125.

Karapeychik, I. N. "Klasyfikatsyia potentsyalov ekonomicheskyykh subektiv: metodolohycheskye aspekty y vozmozhnye reshennia [Classification of potential economic subjects: methodological aspects and possible solutions]". *Aktualni problemy ekonomiky*, no. 1(139) (2013): 20-31.

Porter, M. *Konkurentsia* [The Competition]. Moscow: Viliams, 2002.

Savchuk, S. I. "Otsenka konkurentosposobnosti predpriyatiy y otraslei na osnovе yzmereniya ykh potentsyalov [Assessment of competitiveness of enterprises and industries on the basis of measurements of their potential]". *Visnyk Khmelnytskoho ratsionalnoho universytetu*, vol. 2, no. 4 (2006): 164-166.

Savchuk, S. I. *Osnovy teorii konkurentosposobnosti* [Fundamentals of the theory of competitiveness]. Mariupol: IPREEI NAN Ukrainy, Renata, 2007.

"Technology and competitiveness." *Oxford*, vol. 12, no. 3 (1996): 39-51.

УДК 658.15

ВИЗНАЧЕННЯ ВИТРАТ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

МЕЛІХОВА Т. О.

УДК 658.15

Мелихова Т. О. Визначення витрат господарської діяльності підприємства

У статті узагальнено методи визначення витрат на виробництво продукції. Удосконалено методи вимірювання грошового потоку на рівні підприємства та його структурних підрозділів, які враховують особливості кругообігу основних засобів та оборотних коштів. Це дає можливість розрахувати нормативний чистий грошовий потік, грошовий потік у кумулятивному та нагромадженому вигляді. Запропоновано методи визначення коефіцієнтів використання витрат. Вони побудовані на основі відношення величини витрат до обсягу реалізованої продукції. Розрахунок даних показників дозволить розвинути аналіз господарської діяльності підприємства.

Ключові слова: підприємство, структурний підрозділ, витрати, продукція, реалізація, грошовий потік, коефіцієнти, використання.

Табл.: 3. **Формул.:** 11. **Бібл.:** 12.

Мелихова Татьяна Олеговна – кандидат економічних наук, доцент, заступник завідувача кафедри обліку та аудиту, Запорізька державна інженерна академія (пр. Леніна, 226, Запоріжжя, 69006, Україна)

E-mail: tanya_zp@rambler.ru

УДК 658.15

Мелихова Т. О. Определение расходов хозяйственной деятельности предприятия

В статье обобщены методы определения расходов на производство продукции. Усовершенствованы методы измерения денежного потока на уровне предприятия и его структурных подразделений, учитывающих особенности кругооборота основных средств и оборотных средств. Это дает возможность рассчитать нормативный чистый денежный поток, денежный поток в кумулятивном и накопленном виде. Предложены методы определения коэффициентов использования расходов. Они построены на основе отношения величины затрат к объему реализованной продукции. Расчет данных показателей позволит развить анализ хозяйственной деятельности предприятия.

Ключевые слова: предприятие, структурное подразделение, расход, продукция, реализация, денежный поток, коэффициенты, использование.

Табл.: 3. **Формул.:** 11. **Библ.:** 12.

Мелихова Татьяна Олеговна – кандидат экономических наук, доцент, заместитель заведующего кафедрой учета и аудита, Запорожская государственная инженерная академия (пр. Ленина, 226, Запорожье, 69006, Украина)

E-mail: tanya_zp@rambler.ru

UDC 658.15

Melikhova T. O. Determination of Expenses of Economic Activity of a Company

The article generalises methods of determination of expenses used for production of products. It improves methods of measuring the cash flow at the level of a company and its structural subdivisions, which take into account specific features of main fixed assets and circulating assets. This gives an opportunity to calculate a standard net cash flow and cash flow in cumulative and accumulated form. It offers methods of calculation of ratios of the use of expenses. They are built on the basis of correlation of the volume of costs to the volume of sold products. Calculation of these indicators would allow development of analysis of economic activity of companies.

Key words: company, structural subdivision, expense, products, sales, cash flow, ratios, use.

Tabl.: 3. **Formulae:** 11. **Bibl.:** 12.

Melikhova Tatyana O. – Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor, Deputy Head of the Department of Accounting and Audit, Zaporizhia State Engineering Academy (pr. Lenina, 226, Zaporizhia, 69006, Ukraine)

E-mail: tanya_zp@rambler.ru

Для визначення економічної ефективності господарської діяльності підприємства необхідно вміти розраховувати витрати виробництва. Економічна теорія розглядає можливість використання різних показників витрат, які представлені в *табл. 1*.

Умовно чиста додана вартість включає крім чистої доданої вартості амортизацію.

Нормативна вартість обробки включає основну ($B_{зн.0}$) та додаткову заробітну плату ($B_{зн.д}$) виробників з відрахуваннями на соціальні заходи ($B_{від}$), загальнови-

Таблиця 1

Методи визначення витрат, пов'язаних з господарською діяльністю підприємства

Витрати	Формула розрахунку	Результати
Бухгалтерські (авансовані) витрати Економічні (використані) витрати	$B = B_a + B_{зн} + B_M + B_{від} + B_{ін}$ $B_e = B + \Pi_n$	Реалізована продукція, V_p
Кумулятивні витрати: – авансовані; – використані	$C_{к.а} = C_{н.а} + (B_{зн} + B_M) \cdot t$ $C_{к.в} = C_{н.а} + (B_{зн} + B_M + \Pi) \cdot t$	Нагромаджена реалізована продукція, $V_{p.н} = V_p \cdot t$
Чиста додана вартість	$B_ч = B_{зн} + \Pi_n$	Нормативно чиста продукція, $V_ч$
Умовно чиста додана вартість	$B_{у.ч} = B_{зн} + B_a + \Pi$	Умовно чиста продукція, $V_{у.ч}$
Нормативна вартість обробки	$B_{нво} = B_{зн.0} + B_{зн.д} + B_{з.в} + B_{з.2}$	Продукція нормативної вартості обробки, $V_{нво}$
Витрати покриття товару	$B_{n_i} = B_{ност_i} + \Pi_i$	Продукція покриття товару, V_n
Маржинальні витрати	$B_{мар} = B_{ност} + \Pi$	Маржинальний дохід, V_M
Грошовий потік: – затратний; – кумулятивний; – нагромаджений	$\Gamma\Pi = B_a + \Pi + B_{зоб}$ $\Gamma\Pi_к = C_{н.а} + (\Pi + B_{зоб}) \cdot t$ $\Gamma\Pi_n = (B_a + \Pi + B_{зоб}) \cdot t$	Продукція грошового потоку, $V_{гп}$ Нагромаджена продукція грошового потоку, $V_{гп.н} = V_{гп} \cdot t$

Теорія економічної ефективності передбачає, що витрати господарської діяльності підприємства можуть бути представлені в ресурсному, затратному та кумулятивному вигляді [1, с. 217; 2, с. 76]. Ресурсний вигляд відображає суму необоротних та оборотних активів. Відповідно до економічної теорії поточні витрати живої й упредметненої праці (затратний вигляд) можуть бути представленими у вигляді бухгалтерських, а також економічних витрат [3, с. 190]. Бухгалтерські витрати (B) є сумою економічних елементів: амортизації (B_a), витрат на оплату праці ($B_{зн}$), матеріальних витрат (B_M), відрахувань на соціальні заходи ($B_{від}$) та інших ($B_{ін}$). Економічні витрати (B_e), крім бухгалтерських (B) включають нормативний прибуток (Π_n). Авансовані кумулятивні витрати представлені сумою вартості необоротних активів ($C_{на}$) та витрат на оплату праці з відрахуваннями ($B_{зн}$) і матеріальних та інших витрат (B_M) за певний розрахунковий період (t). Використані кумулятивні витрати включають ще прибуток за період (t) [1, с. 230 – 231].

Чиста додана вартість (нормативно чиста додана вартість) представляє собою суму заробітної плати з відрахуваннями на соціальні заходи ($B_{зн}$) і нормативно валового прибутку (Π_n). Норматив затверджувався по всій номенклатурі готових виробів, полуфабрикатів, запасних частин, по всіх роботах і послугах промислового характеру, що реалізуються на сторону. Він встановлювався на базі середньогалузевих витрат праці та затверджувався одночасно з цінами [4, с. 125].

робничі ($B_{з.в}$) і загальногосподарські витрати ($B_{з.2}$) [9, с. 127].

Витрати покриття товару (B_{n_i}) складають суму коштів, частка яких йде на покриття постійних витрат підприємства ($B_{ност}$), інша – надходить у прибуток (Π_i) [5, с. 41]. Ці витрати розраховують для однономенклатурного виробництва протягом року, з використанням поділу їх на постійні та змінні.

Розрахунок маржинальних витрат в умовах багатноменклатурного виробництва, крім залежності від постійних і змінних витрат протягом року, дає можливість врахувати ще вплив структури реалізованої продукції, середню питому вагу маржинального доходу у виборі від реалізації [6, с. 84]. Маржинальні витрати ($B_{мар}$) включають суму постійних витрат виробництва ($B_{ност}$) і валового прибутку (Π_n).

Грошовий потік ($\Gamma\Pi$) представляє собою суму амортизаційних відрахувань (B_a), інших надходжень (зобов'язань) ($B_{зоб}$) і чистого прибутку підприємства (Π). У табл. 1 наведено методи визначення розглянутих витрат, пов'язаних із господарською діяльністю підприємства. Порівняльну характеристику методів розрахунку витрат покриття товару, маржинальних витрат і грошового потоку представлено в *табл. 2*.

Існуючі методи визначення витрат, пов'язаних із господарською діяльністю підприємства та показників аналізу його грошових потоків як витрат виробництва, не враховують, що грошовий потік може бути представ-

лений не тільки у затратному, але й у кумулятивному і нагромадженому вигляді.

Завдання даної статті:

- ✦ узагальнити методи визначення витрат, пов'язаних з господарською діяльністю підприємства;
- ✦ удосконалити методи вимірювання грошового потоку;
- ✦ запропонувати методи визначення коефіцієнтів використання витрат, пов'язаних з господарською діяльністю.

Таблиця 2

Порівняльна характеристика методів визначення витрат покриття товару, маржинальних витрат і грошового потоку

Метод розрахунку витрат	Особливості використання
Витрати покриття товару	– Для однономенклатурного виробництва; – протягом року; – поділ витрат на постійні та змінні
Маржинальні витрати	– Для багатноменклатурного виробництва; – поділ витрат на постійні та змінні; – протягом року; – з урахуванням впливу структури реалізованої продукції
Грошовий потік	– Для багатноменклатурного виробництва; – врахування складу економічних елементів витрат; – протягом життєвого циклу

Розглянемо особливості визначення грошового потоку як частини витрат господарської діяльності.

Грошовими потоками називають рух грошових коштів, отриманих і витрачених підприємством у готівковій та безготівковій формі. Грошові потоки можуть бути доданими та від'ємними. Додані потоки (припливи) відображають надходження грошей, від'ємні (відпливи) – витрачання грошей підприємством.

Аналіз грошових потоків – новий напрямок як для зарубіжного, так і для вітчизняного фінансового менеджменту. В Україні розрахунок грошових потоків підприємств був введений на підставі стандарту бухгалтерського обліку «Звіт про рух грошових коштів» [7]. Фінансовий словник подає «потік платежів» як послідовність здійснення розрахункових грошових операцій щодо інкасації боргу (доданий потік) та погашення своїх фінансових зобов'язань (від'ємний потік) за певний час із зазначенням термінів і суми платежів [8, с. 351].

Потоки коштів розглядають за основною, інвестиційною й фінансовою видами діяльності. *Основна діяльність* є головним джерелом коштів. Надходження (припливи) коштів від основної діяльності включають: грошовий виборг від реалізації продукції в поточному періоді, сплачування дебіторської заборгованості, надходження від продажу бартера, аванси, отримані від покупців. Використання коштів (відпливи) направлено на платежі за розрахунками постачальників та підрядни-

ків, виплату заробітної плати, відрахування до бюджету та інших фондів, виплати відсотків за кредитом, відрахування на соціальну сферу.

Інвестиційна діяльність включає надходження (припливи), пов'язані з продажем основних коштів, нематеріальних активів, дивіденди, відсотки від довгострокових фінансових вкладів, повернення інших фінансових вкладів. Кошти з інвестиційної діяльності використовуються (відпливи) на придбання основних коштів, нематеріальних активів, на капітальні вклади, на довгострокові фінансові вклади.

Фінансова діяльність спрямована на збільшення коштів, направляємих на забезпечення основної й інвестиційної діяльності. Припливи коштів від фінансової діяльності: короткострокові кредити й позики, довгострокові кредити й позики, надходження від емісії акцій, цільове фінансування. Відпливи: повернення короткострокових кредитів і позик, повернення довгострокових кредитів і позик, виплата дивідендів, погашення векселів [9, с. 69 – 70].

Для розрахунку грошових потоків застосовують прямий і непрямий методи. Загальний обсяг грошових коштів, розрахованих за допомогою кожного метода, залишається однаковим. Відмінність полягає у різній послідовності процедур розрахунку. За допомогою *прямого методу* визначають, скільки грошей надійшло на поточні рахунки і скільки використано. Надходження обумовлені виборгом від реалізації та іншими надходженнями від операційної діяльності. Витрати направлені на виплату заробітної плати, перекази органам соціального страхування, видатки до бюджету, постачальникам за одержані товарно-матеріальні цінності, інші витрати. В основі методу лежить принцип – від виборгу до грошового потоку. *Непрямий метод* заснований на аналізі статей балансу й Звіту про фінансові результати. В основі методу лежить розрахунок чистого прибутку, який шляхом коригувань доводиться до величини чистого грошового потоку. Непрямий метод ґрунтується на принципі – від чистого прибутку до грошового потоку. Звіт про рух грошових коштів є складовою загального бюджету підприємства. Касовий бюджет – це кошторис очікуваних надходжень та виплат коштів за певний період від основної, інвестиційної та фінансової діяльності [9].

В економічній літературі висловлюється думка, що грошовий потік слід розглядати не тільки як результат діяльності підприємства, але й як витрати [10].

Ми вважаємо, що чистий грошовий потік (*net cash flow*) слід розглядати як результат господарської діяльності тільки у сенсі перевищення виборгу від реалізації над змінними витратами на виробництво продукції. Основу чистого грошового потоку від операційної діяльності складає сума чистого прибутку ($P_{ч}$) та амортизаційних відрахувань ($B_{ам}$) [11, с. 728].

Крім прибутку та амортизації, чистий грошовий потік включає інші зобов'язання (надходження), пов'язані з інвестиційною та фінансовою діяльністю ($B_{зоб}$) [9, с. 75].

Чистий грошовий потік служить джерелом витрат, пов'язаних зі зміною оборотних активів, придбанням

фінансових інвестицій та необоротних активів та інші. Тому можна вважати, що *чистий грошовий потік* – це частина витрат, які направляються на випуск продукції. Прибуток в даному разі виступає як частина витрат живої праці, частина доданої вартості, створеної живою працею. Амортизаційні відрахування є витратами, які направляються на просте відтворення основних фондів.

Пропонуємо ввести в оборот нове поняття «нормативний чистий грошовий потік» ($ГП_n$). Він представлятиме собою суму амортизаційних відрахувань, розрахованих на основі стабільних норм амортизації (B_a), нормативного чистого прибутку ($П_n$) і нормативних (запланованих) інших надходжень ($B_{зоб}$) від усіх видів діяльності підприємства. Це дасть можливість планувати витрати господарської діяльності:

$$ГП_n = B_a + П_n + B_{зоб} \quad (1)$$

Важливою характеристикою грошового потоку є кумулятивний грошовий потік ($ГП_k$). Він представляє собою суму амортизованої вартості необоротних активів ($C_{на}$), суму річного чистого прибутку ($П_q$) та зобов'язань (інших надходжень) ($B_{зоб}$), помножених на розрахунковий період (t) [9, с. 66]:

$$ГП_k = C_{на} + (П_q + B_{зоб}) \cdot t \quad (2)$$

Для побудови показників економічної ефективності інвестицій пропонується розрахунок нагромадженого грошового потоку ($ГП_{наг}$). Він представляє собою добуток річного чистого грошового потоку ($ГП_q$) і розрахункового періоду (t):

$$ГП_{наг} = ГП_q \cdot t \quad (3)$$

$$ГП_{наг} = (B_a + П_q + B_{зоб}) \cdot t \quad (4)$$

Таким чином, чистий грошовий потік підприємства, крім амортизації та чистого прибутку, враховує інші грошові надходження (зобов'язання) від основної, інвестиційної та фінансової діяльності.

Він може бути застосований при побудові графіка залежності результатів і витрат господарської діяльності від тривалості життєвого циклу, при побудові показників економічної ефективності господарської діяльності, при розрахунках періоду повернення авансових і використаних інвестицій.

Для аналізу грошових потоків рекомендується використовувати такі показники [11, с. 670 – 671; 12, с. 125 – 126]:

- ✦ чистий грошовий потік (перевищення додатного грошового потоку ($ГП_{дод}$) над від'ємним ($ГП_{від}$):

$$ГП_q = ГП_{дод} - ГП_{від} \quad (5)$$

- ✦ коефіцієнт ліквідності грошового потоку підприємства:

$$K_l = \frac{ГП_{дод}}{ГП_{від}} \quad (6)$$

де K_l – коефіцієнт ліквідності грошового потоку підприємства;

$ГП_{дод}$ – додатний грошовий потік підприємства;

$ГП_{від}$ – від'ємний грошовий потік підприємства;

- ✦ коефіцієнт ефективності грошового потоку підприємства:

$$K_e = \frac{ГП_q}{ГП_{від}} \quad (7)$$

де K_e – коефіцієнт ефективності грошового потоку підприємства;

$ГП_q$ – чистий грошовий потік підприємства;

$ГП_{від}$ – від'ємний грошовий потік підприємства.

- ✦ коефіцієнт достатності чистого грошового потоку:

$$K_{дзн} = \frac{ГП_q}{B + \Delta B_m + D} \quad (8)$$

де $K_{дзн}$ – коефіцієнт достатності чистого грошового потоку підприємства;

$ГП_q$ – сума чистого грошового потоку підприємства;

B – сума виплат основного боргу по кредитах і займах підприємства;

ΔB_m – приріст товарно-матеріальних цінностей у складі оборотних активів підприємства;

D – сума дивідендів, виплачених власникам (акціонерам) підприємства на вкладений капітал (акції та ін.).

- ✦ коефіцієнт реінвестування чистого грошового потоку:

$$K_p = \frac{ГП_q - D}{\Delta I_p + \Delta I_\phi} \quad (9)$$

де K_p – коефіцієнт реінвестування чистого грошового потоку підприємства;

$ГП_q$ – сума чистого грошового потоку підприємства;

D – сума дивідендів, виплачених власникам підприємства (акціонерам) на вкладений капітал (акції та ін.);

ΔI_p – сума приросту реальних інвестицій підприємства;

ΔI_ϕ – сума приросту довгострокових фінансових інвестицій підприємства.

- ✦ показник самофінансування:

$$K_\phi = \frac{ГП_q}{\Delta C_{на}} \cdot 100 \quad (10)$$

де K_ϕ – показник самофінансування, %;

$ГП_q$ – чистий операційний грошовий потік;

$\Delta C_{на}$ – збільшення необоротних активів.

- ✦ чиста «cash-flow» маржа:

$$K_{ч.м} = \frac{ГП_q}{V_p} \cdot 100 \quad (11)$$

де $K_{ч.м}$ – чиста «cash-flow» маржа;

$ГП_q$ – чистий операційний грошовий потік;

V_p – виторг від реалізації продукції.

Для аналізу використання витрат, пов'язаних з господарською діяльністю, пропонуємо розрахунок коефіцієнтів (табл. 3). Вони характеризують частку витрат у виторзі від реалізації продукції.

ВИСНОВКИ

1. Узагальнено методи визначення витрат господарської діяльності підприємства, які пов'язані з випуском товарної та реалізованої продукції, продукції грошового потоку.

Таблиця 3

Коефіцієнти використання витрат, пов'язаних з господарською діяльністю

№ з/п	Показник	Формула розрахунку
1	Коефіцієнт використання бухгалтерських витрат	$K'_b = \frac{B}{V_p}$
2	Коефіцієнт використання економічних витрат	$K'_e = \frac{B_e}{V_p}$
3	Коефіцієнт використання чистої доданої вартості	$K'_c = \frac{B_c}{V_p}$
4	Коефіцієнт використання умовно чистої доданої вартості	$K'_{y.c} = \frac{B_{y.c}}{V_p}$
5	Коефіцієнт використання нормативної вартості обробки	$K'_{нво} = \frac{B_{нво}}{V_p}$
6	Коефіцієнт використання витрат покриття товару	$K'_n = \frac{B_n}{V_p}$
7	Коефіцієнт використання маржинальних витрат	$K'_m = \frac{B_{мар}}{V_p}$
8	Коефіцієнт використання грошового потоку	$K'_{zn} = \frac{ГП}{V_p}$
9	Коефіцієнт використання кумулятивного грошового потоку	$K'_{zn.k} = \frac{ГП_k}{V_p \cdot t}$

2. Удосконалено методи вимірювання чистого грошового потоку, які, на відміну від існуючих, враховують особливості кругообігу основних засобів та оборотних коштів. Це дає можливість розрахувати нормативний чистий грошовий потік, грошовий потік у кумулятивному та нагромадженому вигляді.

3. Запропоновано методи визначення коефіцієнтів використання витрат, пов'язаних з виробництвом продукції. Вони побудовані на основі відношення величини витрат до обсягу реалізованої продукції. Розрахунок даних показників дозволить розвинути аналіз господарської діяльності підприємства. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Салига К. С. Економічне обґрунтування інноваційних проектів : монографія / К. С. Салига. – Запоріжжя : КПУ, 2010. – 404 с.

2. Салига К. С. Ефективність господарської діяльності підприємств : монографія / К. С. Салига. – Запоріжжя : ЗЦНТЕІ, 2005. – 180 с.

3. Пиндайк Р. Микроэкономика : учеб. / Р. Пиндайк, Д. Рубинфельд ; сокр. пер. с англ. / Науч. ред. В. Г. Борисович, Б. М. Потерович, В. И. Данилов и др. – М. : Экономика, 1992. – 510 с.

6. Справочник цехового экономиста / [И. И. Грузнов, П. А. Огурцов, В. Ф. Пахтусова, С. Б. Ярославская]. – Одесса : Маяк, 1990. – 368 с.

7. Ворст Й. Экономика фирмы / Й. Ворст, П. Ревентлоу : учеб. / Пер. с датского А. Н. Чеканского, О. В. Рождественского. – М. : Высш. шк., 1994. – 272 с.

8. Салига С. Я. Управління формуванням прибутку : монографія / С. Я. Салига, К. С. Салига, Є. Ю. Ткаченко. – Запоріжжя : ЗЦНТЕІ, 2006. – 282 с.

9. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 4 «Звіт про рух грошових коштів» : Наказ Міністерства фінансів України від 31.03.1999 р. № 87.

10. Загородній А. Г. Фінансовий словник / А. Г. Загородній, Г. Л. Вознюк, Г. С. Семовженко. – 4-те вид., випр. і доп. – К. : Знання : КОО; Л.: Вид-во Львів. банк. ін-ту НБУ, 2000. – 566 с.

11. Завадська Н. О. Аналіз грошових потоків промислових підприємств : монографія / Н. О. Завадська ; за ред. С. Я. Салиги. – Запоріжжя : КПУ, 2010. – 160 с.

12. Воробйов Ю. М. Формування власного фінансового капіталу підприємства / Ю. М. Воробйов // Фінанси України. – 20002. – № 6. – С. 36 – 41.

13. Бланк И. А. Управление денежными потоками / И. А. Бланк. – К. : Ника-Центр, Эльга, 2002. – 736 с.

14. Бланк И. А. Управление финансовой безопасностью предприятия / И. А. Бланк. – 2-е изд., стереотип. – К. : Эльга, 2009. – 776 с.

REFERENCES

Blank, I. A. *Upravlenie denezhnymi potokami* [Cash Flow Management]. Kyiv: Nika-Tsentr; Elga, 2002.

Blank, I. A. *Upravlenie finansovoy bezopasnostiu predpriatiia* [The management of enterprise financial security]. Kyiv: Elga, 2009.

Gruznov, I. I. and others. *Spravochnik tsekhovogo ekonomista* [Handbook of the guild economist]. Odessa: Maiak, 1990.

Pindyck, R., and Rubinfeld, D. *Mikroekonomika* [Microeconomics]. Moscow: Ekonomika, 1992.

"Polozhennia (standart) bukhhalterskoho obliku 4 «Zvit pro rukh hroshovykh koshtiv» [Regulations (Standard) 4 "Statement of Cash"]". *Nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy*, 1999.

Salyha, S. Ya., Salyha, K. S., and Tkachenko, Ye. Yu. *Upravlinnia formuvanniam prybutku* [Management of formation of profit]. Zaporizhzhia: ZTsNTEI, 2006.

Saliga, K. S. *Ekonomichne obgruntuvannia innovatsiinykh proektiv* [The economic rationale of innovation projects]. Zaporizhzhia: KPU, 2010.

Saliga, K. S. *Efektivnist hospodarskoi diialnosti pidpriemstv* [The effectiveness of business enterprises]. Zaporizhzhia: ZTsNTEI, 2005.

Vorobyov, Yu. M. "Formuvannia vlasnoho finansovoho kapitalu pidpriemstva [Forming their own financial capital of the company]". *Finansy Ukrainy*, no. 6 (20002): 36-41.

Vorst, Y., and Reventlou, P. *Ekonomika firmy* [Economics of company]. Moscow: Vyssh. shk., 1994.

Zavadaska, N. O. *Analiz hroshovykh potokiv promyslovykh pidpriemstv* [Analysis of cash flow of industrial enterprises]. Zaporizhzhia: KPU, 2010.

Zahorodnii, A. H., Vozniuk, H. L., and Semovzhenko, H. S. *Finansovy slovnyk* [The financial dictionary]. Kyiv: Znannia, 2000.